

موسسه تحقیقات علوم شیلاتی کشور

وزارت جهاد کشاورزی
سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی
موسسه تحقیقات علوم شیلاتی کشور

عنوان گزارش علمی - تحلیلی:

پیامدهای تغییر اقلیم بر شیلات و دورنمای آن در ایران

نویسندگان:

مهناز ربانی ها، فریدون عوفی

شماره ثبت: ۶۱۲۳۳

تاریخ ثبت: ۱۴۰۰/۱۲/۱۵

وزارت جهاد کشاورزی
سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی
مؤسسه تحقیقات علوم شیلاتی کشور

عنوان گزارش علمی - تحلیلی: پیامدهای تغییر اقلیم بر شیلات و دورنمای آن در ایران
نویسندگان: مهناز ربانی ها، فریدون عوفی
همکار(ان): -

محل اجرا: استان تهران

تاریخ شروع: ۱۴۰۰/۲/۱

مدت اجرا: ۱۴۰۰/۱۰/۱

ناشر: مؤسسه تحقیقات علوم شیلاتی کشور

تاریخ انتشار: سال ۱۴۰۰

حق چاپ برای مؤلف محفوظ است. نقل مطالب، تصاویر، جداول، منحنی ها و نمودارها با
ذکر مأخذ بلامانع است.

«سوابق گزارش علمی و نویسنده»

گزارش علمی - تحلیلی: پیامدهای تغییر اقلیم بر شیلات و

دورنمای آن در ایران

شماره ثبت (فروست): ۶۱۲۳۳ تاریخ: ۱۴۰۰/۱۲/۱۵

با مسئولیت سرکار خانم مهناز ربانی‌ها دارای مدرک تحصیلی
دکتری تخصصی در رشته بیولوژی دریا می‌باشد.

گزارش توسط داوران منتخب بخش اکولوژی منابع آبی در تاریخ

۱۴۰۰/۱۲/۲ مورد ارزیابی و با رتبه عالی تأیید گردید.

در زمان نگارش گزارش، نویسنده در:

ستاد ■ پژوهشکده □ مرکز □ ایستگاه □

با سمت عضو هیئت علمی در موسسه تحقیقات علوم شیلاتی کشور

مشغول بوده است.

عنوان	«فهرست مندرجات»	صفحه
چکیده	۱
۱- مقدمه	۲
۱-۱- گازهای گلخانه ای	۲
۱-۱-۱- پیمان پاریس	۴
۱-۱-۲- نشست گلاسگو	۴
۱-۳- سناریوهای تغییر اقلیم	۶
۱-۴- پیش بینی های قرن بیست و یک	۷
۱-۵- انواع سناریو های تغییر اقلیم	۸
۲- شرایط آب و هوایی ایران	۱۰
۳- پیشینه مطالعات و گزارش های مستند تغییر اقلیم در ایران	۱۱
۴- اثرات تغییر اقلیم بر صنعت جهانی شیلات (ماهگیری و آبرزی پروری)	۳۳
۵- پیامد های تغییر اقلیم بر فعالیت های شیلاتی کشور	۳۹
۵-۱- اثرات مستقیم	۴۰
۵-۲- اثرات غیر مستقیم	۴۱
۶- پیش بینی و دورنمای اثرات تغییر اقلیم در منابع آبی و شیلاتی کشور	۴۶
۶-۱- آبهای داخلی	۵۷
۶-۲- آبهای دریایی	۵۷
۷- راهکار و اقدامات پیشگیرانه و کنترلی در شرایط تغییر اقلیم	۵۹
منابع	۶۱
پیوست	۶۸
چکیده انگلیسی	۷۹

چکیده

اثر گلخانه ای پدیده ای است که باعث گرم شدن کره زمین می شود. بر اساس مدل های ارائه شده توسط IPCC سناریوهای متعددی به نام RCP برای گرمایش جهانی مدل سازی و معرفی شده است. ۸۸ درصد ایران در مناطق خشک و نیمه خشک قرار دارد و ایران کمتر از یک سوم متوسط بارندگی جهان را دریافت می کند. وجود مشکلات اقلیمی از جمله خشک شدن دریاچه ها و تالاب های کشور مانند ارومیه، هامون، شادگان، پریشان، ارژن در جنوب و رودخانه زاینده رود در مرکز ایران، طوفان گرد و غبار، رکوردشکنی دما، خشکسالی و سیل نشانه های تغییرات آب و هوایی است. در سال های اخیر اثرات تغییر اقلیم بر صنعت شیلات در دو ماهیگیری و آبرزی پروری کشور قابل توجه است که شامل خسارت های اقتصادی به هر دو صنعت شیلاتی شده است. تغییر اقلیم را می توان با بررسی بارندگی، فرکانس سیل و تغییرات دما به عنوان داده های سری زمانی تجزیه و تحلیل کرد. در مقایسه با سال های ۱۹۸۰-۲۰۰۴، پیش بینی آب و هوا در سال های ۲۰۲۵-۲۰۴۹ انجام شده است. ایران احتمالاً تغییرات شدیدتری را تجربه خواهد کرد و حداکثر دما در جنوب کشور مشاهده می شود. چشم انداز اقلیمی ایران شامل افزایش دما، افزایش روزهای حداکثر دما، خشکسالی و بارندگی خواهد بود. در صورت عدم همکاری کشورها برای کاهش CO2 و گازهای گلخانه ای می توان وضعیت را به سناریوهای بدبینانه نزدیک کرد که وضعیت مناسب حداقل دو سوم ایران را برای زندگی از دست خواهد داد. در صنعت آبرزی پروری با تغییر روش های پرورش، گونه پرورشی و دوره های پرورشی می توان وارد مرحله سازش شد و در صید و صیادی نیز تغییر سیستم های صیادی جهت بهره برداری از ابهای عمیق تر اقدام نمود. ایران به دلیل بهره برداری بی رویه از منابع آب زیرزمینی در وضعیت بحرانی قرار دارد و مشکل در حادترین وضعیت آن یعنی تامین آب شرب در کشور و جنگ بین حوضه و استان رخ خواهد داد. بر اساس مجموعه ای از مطالعات انجام شده با استفاده از مدل های پیش بینی در سناریوهای مختلف، مشخص شده است که پدیده تغییر اقلیم در کشور اثرات محسوس و اغلب نامطلوب ایجاد می کند که مستلزم اجرای مدیریت آگاهانه با تمرکز بر حفظ آب است.

کلمات کلیدی: تغییر اقلیم، حوضه های آبریز، ایران، شیلات